

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Indkaldelse af idéer og forslag til afgrænsning af

Miljøkonsekvens- rapport:

Nybyggeri på Slotsholmen i Nyborg

Indhold

1.	Indkaldelse af idéer og spørgsmål til en miljøkonsekvensrapport	3
2.	Det planlagte nybyggeri på Slotsholmen i Nyborg	4
2.1	Baggrund og idé for projektet	4
2.2	Hvad projektet går ud på	4
2.3	Placering og planforhold	8
2.4	Sagens forhistorie	9
3.	Emner i miljøvurderingen	10
3.1	Naboer – luft og lysvirkninger.	10
3.2	Natur og Natura 2000-områder	10
3.3	Kulturhistorie	10
3.4	Landskab og omgivelser	10
3.5	Trafik og støj	10
3.6	Påvirkning af jord og grundvand	10
4.	Sådan får du indflydelse	11
4.1	Sådan kan du give din mening til kende	11
4.2	Den videre proces og tidsplan	11

1. Indkaldelse af idéer og spørgsmål til en miljøkonsekvensrapport

Med denne skrivelse indkalder Miljøstyrelsen idéer og spørgsmål i forbindelse med den kommende miljøvurdering af det planlagte projekt for tilbygninger på Nyborg Slot.

Projekter, der må antages at kunne påvirke miljøet væsentligt, kan kun virkeliggøres efter en vurdering af de forventelige virkninger for miljøet. Til miljøvurderingen skal bygherre fremlægge en miljøkonsekvensrapport¹.

Vurderingen og rapporten skal påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkning på:

- Befolkningen og menneskers sundhed
- Den biologiske mangfoldighed, med særlig vægt på arter og naturtyper der er beskyttede
- Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
- Materielle goder, kulturarv og landskab samt
- Samspillet mellem disse faktorer

Inden rapporten bliver udarbejdet, indkaldes ideer og forslag til dens indhold. På den måde får borgere, virksomheder og andre interessenter, der kan blive berørt af projektet, mulighed for at stille spørgsmål og komme med forslag til rapportens indhold.

Det kan f.eks. være idéer til, hvilke miljøpåvirkninger, der skal tillægges særlig vægt i vurderingen og forslag om alternativer til projektet eller dets placering. Ideer og spørgsmål bearbejdes af Miljøstyrelsen og kan indgå i udarbejdelsen af Miljøkonsekvensrapporten. Miljøkonsekvensrapporten skal give en samlet beskrivelse af projektet og dets miljøkonsekvenser.

Læs mere om miljøvurderinger på:

<https://mst.dk/erhverv/rig-natur/miljoevurdering>

¹ Gælder for projekter omfattet af § 15 i miljøvurderingsloven med tilhørende bekendtgørelse. LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) og BEK nr. 806 af 14/06/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

2. Det planlagte nybyggeri på Slotsholmen i Nyborg

2.1 Baggrund og idé for projektet

Nyborg Slot og byen er et velbevaret og unikt kulturarvsmonument fra Danmarks middelalder. Bykernen har endnu i dag en velbevaret struktur med spor fra middelalderen. Omdrejningspunktet er slottet på Slotsholmen, i byens centrum.

I middelalderen afholdt de danske konger Danehof på slottet, og Rigets første grundlov "Håndfæstningen af 1282" blev underskrevet her. Slottet fungerede som residensslot for Chr. III i reformationstiden i 1500-tallet. Den gang var Nyborg Danmarks første egentlige hovedstad.

Slottet er desuden den ældste bevarede kongeborg i Skandinavien.

2.2 Hvad projektet går ud på

I dag står der kun én fløj tilbage af det oprindelige Nyborg Slot. Det er den oprindelige vestfløj, der kaldes Kongefløjen.

I dag kan det være vanskeligt at opleve og forstå den helt enestående kulturarv omkring Nyborg Slot. Derfor blev der i marts 2015 gennemført en projektkonkurrence, om forslag til tydeliggørelse af dette stykke Danmarkshistorie. Vinderforslaget fra 2016 med forskellige ændringer indgår i det planlagte projekt, og der blev vedtaget en lokalplan for projektet, Nyborg Kommunes lokalplan nr. Nr. 281 fra 2018.

Det er ambitionen, at genopføre bygninger svarende til omridset af slottet fra middelalderen og derved genskabe oplevelsen og forståelsen af slottet og byen som en sammenhængende historisk helhed. Slottet og omgivelserne med deres enestående kulturarv skal på den måde i spil til glæde for lokalsamfundet i Nyborg og det nationale og internationale publikum.

I det planlagte projekt skal historien om borgen som et fire-fløjet borganlæg fremhæves og gøres umiddelbart forståelig for alle. Derfor (gen)opføres der nye fløje, og vagttårnet forhøjes og restaureres, så det oprindelige middelalderanlæg bliver genkendeligt i sin ydre form, uden at der er tale om en rekonstruktion, og borgen vil igen komme til at fremstå som et markant element i bymidten.

Den planlagte nye bebyggelse er skitseret på billeder på de næste sider og i den efterfølgende tekst. Projektet omfatter:

- Indre restaurering af Kongefløjen, inkl. nyt tag på bygningen.
- Nedrivning af militære bygninger langs nordsiden og langs sydsiden af den oprindelige borg.
- Opførelse af en ny nordfløj, der indrettes til en ny udstillingsfløj
- Restaurering og forhøjelse af vagttårnet midt på den østlige fløj
- En ny partiel ringmur mod øst og mod syd
- Ny bro mellem Slotsholmen og Biblioteksholmen til erstatning for den nuværende, der fjernes.
- Bearbejdning af landskabet på Slotsholmen, herunder etablering af en Slotsgård, en bearbejdning af brinkerne omkring slottet, samt sparsom regulering af beplantningen.
- Etablering af en afsætningsplads for busser sydvest for Nyborg Slot.

Figur 2-1 Skitse af det planlagte projekt, set fra nordøst. Man ser den nye adgangsbro, det forhøjede vagttårn, nordfløjen der anvendes til udstillinger og den genopbyggede ringmur til venstre for vagttårnet. Bagerst ses den oprindelige Kongefløj, der er adskilt fra de nye bygninger. (Visualisering fra projektforslaget. Jaja Architects)

Figur 2-2 Skitse af den nye indgang med broen over voldgraven og det forhøjede vagttårn. I højre side udstillingsfløjen. (Visualisering fra projektforslaget. Jaja Architects)

Figur 2-3 Parti fra slotsgården. Man ser Kongefløjen til venstre og den planlagte udstillingsfløj til højre. (Visualisering fra projektforslaget. Jaja Architects)

Figur 2-4 Situationsplan for Slotsholmen. (fra projektforslaget. Jaja Architects)

Kongefløjen og nedtagning af de militære bygninger disse dele af projektet er allerede udført i tidligere etaper, hvor man har påbegyndt den indre restaurering af Kongefløjen. I forbindelse med tagudskiftningen har man udsluset flagermus. Desuden er de to militære bygninger fjernet for at åbne for arkæologiske undersøgelser og skabe plads til projektet.

Den ny nordfløj opføres adskilt fra den eksisterende, oprindelige fløj mod vest, Kongefløjen. Den opføres i et udtryk, der er tilpasset stedet og indrettes som udstillings- og museumsbygning. Ud mod voldgraven opføres den i teglsten, mens den mod gårdspladsen vil fremstå med bræddebeklædning stående på en base af granit og glaspartier i stueetagen. Bygningens øvrige sider vil være af tegl med enkelte dør- og vinduesåbninger. Bygningen forbindes med vagttårnet og Kongefløjen med stålbroer.

Det eksisterende vagttårn mod øst forhøjes og restaureres, og det indrettes til udstilling og udsigtsplatform.

Vagttårnet hører til blandt Danmarks største borgtårne med en murtykkelse på 3,8-3,9 meter. I dag fremstår det nedskåret og med en pyramideformet tagdækning. Det er planen at forhøje det med ca. 9 meter, så det samlet set får en højde på 17,1 meter set fra Slotsgården og 18,5 meter set fra Biblioteksholmen. Forhøjelse og nye facader videreføres som teglmure, opbygget i teglsten og i et nyudviklet forbandt. Det er hensigten at forhøjelsen vil virke naturligt sammenhængende med det eksisterende murværk, men det vil samtidigt være nemt at skelne nyt fra gammelt.

Den nye ringmur mod øst og syd, syd for vagttårnet og mellem ringmurens sydøstlige hjørne og kongefløjens sydlige ende planlægges genopført i teglsten som den øvrige nye bygningsmasse.

Den nye fodgængerbro etableres foran vagttårnet, fra Biblioteksholmen til Slotsholmen. Den er 3 meter bred og følger stort set forløbet af den oprindelige bro i middelalder og renaissance, der den gang var adgangen til slottet. Broen ”knækker” foran Vagttårnet, ligesom den oprindelige bro gjorde det. Dette design kaldtes en ”Tvinger”, dvs. en konstruktion, der gjorde det vanskeligt for fjender at angribe og trænge ind i borgen, fordi de blev sårbare fra siden.

Slotspladsen vil blive dækket af grus, og langs bygningerne vil der blive etableret pigstensbelægning, der dels opsamler tagvandet i en vandrende og dels markerer overgang mellem gårdsplads og bygninger. På indersiden af Nordfløjen etableres der terrasse med serveringsområde – borde og bænke.

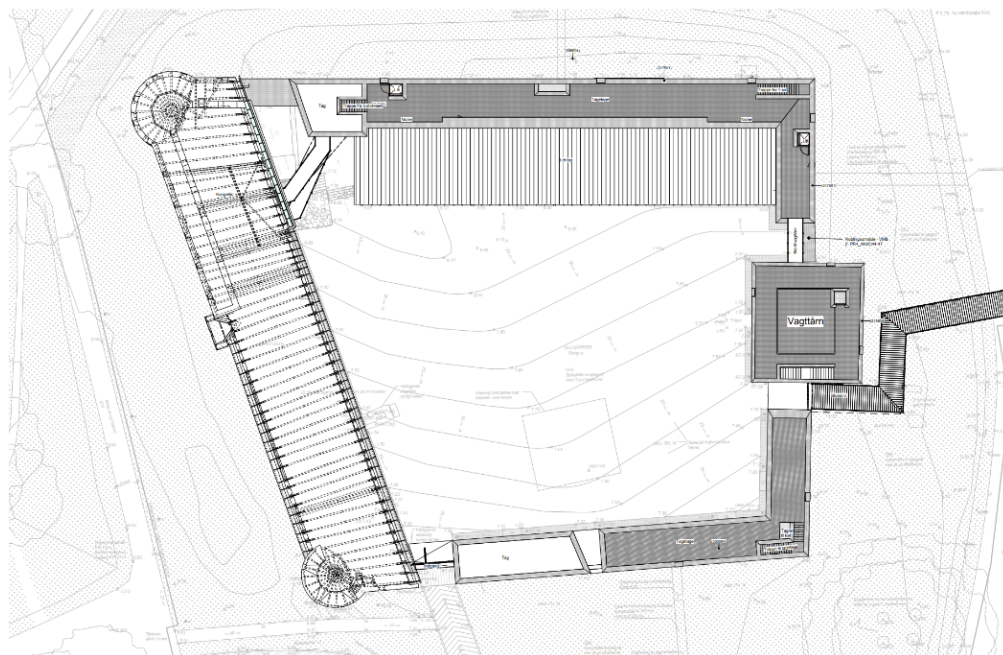
Landskabelig bearbejdning af Slotsholmen. Uden for slottet justeres og bearbejdes brinkerne til voldgraven. Træerne på Slotsholmen bevares, mens krattet mellem slottet og voldgraven ryddes, hvilket vil fremhæve den middelalderlige karakter af slottet på borgholmen.

Der kan desuden plantes enkelte træer, der styrker det ønskede udtryk og underbygger relationen mellem bygninger og landskab. Brinken reguleres i en bredde på en meter, og kantens forløb oprettes og kantes med ikke-synlige egestolper og med tværgående brædder.

Et nøgleord i projektet er tilgængelighed. Projektet skal sikre adgang for alle til et af de vigtigste kulturarvsmonumenter fra Danmarks middelalder og renaissance.

Broen konstrueres med en jævn stigning, der giver adgang også for kørestolsbrugere, direkte over til Slotsgårdens niveau. Broen kan også anvendes til optog af riddere på heste. De nye stier rundt om Slotsholmen vil have karakter af trampestier og føres under broen.

Slotsgårdens belægning bliver overvejende slotsgrus. I niveau med udstillingsfløjen og hovedindgangen placeres en sydvendt teglbelagt terrasse ud for fløjens skænkestue.

Figur 2 Princippet for udstrækningen af de nye bygninger samt brinkerne og beplantningen på Slotsholmen. Kilde: Slots- og Kulturstyrelsen. Notat 2020-05-18 "Ændringer mellem forslag i lokalplan og gældende projektforslag".

2.3 Placering og planforhold

Projektområdet blev fastlagt ved Nyborg Kommunes lokalplanlægning for Slotsholmen, Lokalplan Nr. 281 fra 2018. Lokalplanen er gældende.

Lokalplanområdet omfatter Slotsholmen, en del af Biblioteksholmen samt området ved Kongefløjens sydvesttårn, der nu fungerer som parkerings- og vendeareal for biler.

Siden vedtagelsen af lokalplanen er der sket en bearbejdning af projektet. Det planlagte projekt ligger inden for lokalplanens rammer. Men det er justeret, sådan at de planlagte konstruktioner er tydeligt adskilt fra de oprindelige middelalderbygninger. Der er desuden valgt materialer der er bedre afstemt til de oprindelige bygninger. Udstillingsfløjen er gjort lavere, så den ligger under Kongefløjens tagfod, og der er gjort bestræbelser på at få nybyggeriet til at fremtræde mindre markant og materialemæssigt mere sammenhængende med det oprindelige borganlæg. Endelig er der etableret flere åbninger mellem de fire fløje i borganlægget.

Området omkring slottet og voldanlæggene i Nyborg er fortidsmindefredet ifølge Museumsloven. Fortidsmindefredningen omfatter alle de synlige spor af middelalderens, renæssancens og nyere tids borg- og befæstningsanlæg. Den omfatter Slotsholmen og byens volde og grave og resterne af den middelalderlige bymur.

2.4 Sagens forhistorie

Projektet har været undervejs gennem mange år, baseret på idéudvikling tilbage fra 2010. Siden december 2020 har det ligget stille, idet en dispensation efter museumsloven til det planlagte byggeri på fortidsmindet blev påklaget og omgjort af Miljø- og Fødevareklagenævnet d. 17. december 2020.

I afgørelsen har klagenævnet ikke direkte taget stilling til alle faglige enkeltelementer i projektet, men et flertal af nævnets medlemmer lagde vægt på, at museumslovens § 29 e, stk. 1, som der var dispenseret efter, er en forbudsbestemmelse, og at praksis derfor bør være restriktiv.

Siden klagenævnets omgørelse af sagen er der desuden sket ændringer af museumsloven², med det formål at åbne muligheden for dispensation i særlige tilfælde, der omhandler formidling og tilgængelighed³ af fortidsminderne. På den baggrund har Slots- og Kulturstyrelsen arbejdet videre på projektet, og har nu som bygherre fremsendt ansøgning om miljøvurdering af projektet.

² LOV nr 900 af 21/06/2022. Lov om ændring af museumsloven, lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet og forskellige andre love (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/900>)

³ 2021/1 SF.L L 135. Skriftlig Fremsættelse fra Kulturministeren, 23/02/2022 (<https://www.retsinformation.dk/eli/ft/20211XX00537>)

3. Emner i miljøvurderingen

Det forventes at de emner, der i kort form er nævnt herunder, vil skulle indgå i miljøkonsekvensrapporten. En del af emnerne er allerede behandlet i en vurdering af lokalplan nr. 281, men vil i forskelligt omfang blive genbesøgt ved vurderingen af det konkrete projekt.

Den endelige afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten vil Miljøstyrelsen fastlægge efter høringsperioden.

3.1 Naboer – luft og lysvirkninger.

Under anlægget vil projektet ikke medføre konsekvenser for luftkvaliteten ud over evt. perioder med støv. Disse generne vil dog begrænses ved udlæg af køreplader til maskinerne og evt. ved vanding af veje og lagre. Det vil være nødvendigt med belysning i ydertimerne på den mørke årstid. Belysningen afskærmes, sådan at den direkte belysning holdes på arbejdsarealerne.

Når byggeriet er færdigt, vil der ikke ske belysning af slottets yderside.

3.2 Natur og Natura 2000-områder

Slotssøen og de eksisterende bygninger på Slotsholmen benyttes af flagermus, og der kan være mulighed for at anlægsarbejdet og den kommende slotsgårds lysætning kan have virkninger på flagermus, der ifølge EU's Habitatdirektiv er fredede og skal beskyttes strengt. Eventuelle virkninger på flagermus vil derfor indgå i miljøvurderingen.

Desuden er voldgraven en sø, der er omfattet af naturbeskyttelsesloven. Den har afløb til beskyttede vandløb, der fører til Nyborg Havn og havet. Derfor vil der indgå en vurdering af fysiske påvirkning fra anlægsarbejderne og projektets afledning af regnvand og evt. forurening.

3.3 Kulturhistorie

Som nævnt er det projektets formål at formidle en vigtig del af Danmarkshistorien. Der er foretaget omfattende arkæologiske undersøgelser af alle byggefelter og en omfattende tilpasning af projektet, sådan at nybyggeriet dels er tilpasset de eksisterende originale middelalderkonstruktioner, dels adskiller sig fra disse, så man kan se, hvad der er originalt og hvad der er nyt. Disse emner vil blive behandlet ud fra de gennemførte undersøgelser.

3.4 Landskab og omgivelser

Rekonstruktionen af Nyborg Slot med fire fløje vil medføre væsentlige ændringer i slottets og Slotsholmens fremtræden i byens midte og samspillet med byens rum og dens funktioner. Disse emner vil derfor blive behandlet i rapporten.

3.5 Trafik og støj

Der imødeses mange besøgende til slottet, når det er restaureret. Disse emner er allerede behandlet i forbindelse med lokalplanen og Nyborg Kommunes miljøvurdering af lokalplanen. Med udgangspunkt i denne planlægning behandles emnet i den kommende miljøvurdering.

3.6 Påvirkning af jord og grundvand

Der er ikke kortlagte jordforureninger ud over den generelle områdeklassificering af hele Nyborg By (alle byer skal som udgangspunkt betragtes som lettere forurenede), og hverken anlægsarbejderne eller de forventede aktiviteter i driftsfasen vil medføre risiko for forurening af jord eller grundvand. Emnet forventes derfor ikke at blive behandlet i rapporten.

4. Sådan får du indflydelse

4.1 Sådan kan du give du din mening til kende

Miljøstyrelsen vil gerne modtage input fra borgere, foreninger, organisationer, virksomheder og berørte myndigheder, med forslag og synspunkter om hvilke miljøforhold der er vigtige at undersøge i forbindelse med den miljøkonsekvensrapport, som bygherre skal udarbejde.

Vi skal have dine idéer og forslag senest den 16. oktober 2023.

Dit bidrag skal sendes til:

mst@mst.dk

eller alternativt til:

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Anfør venligst emnet:

Miljøvurdering af Nybyggeri på Slotsholmen i Nyborg, j.nr. 2023-17389

Flere oplysninger kan fås hos Miljøstyrelsen, tlf.: 72 54 40 00 eller e-mail: mst@mst.dk

4.2 Den videre proces og tidsplan

Når høringen er afsluttet, forholder Miljøstyrelsen sig til de indkomne høringssvar. På baggrund af de indkomne høringssvar og faglige vurderinger udarbejder Miljøstyrelsen et notat om afgrænsningen af de miljøemner, der skal indgå i den miljøkonsekvensrapport, som bygherre skal udarbejde til behandling i Miljøstyrelsen.

Udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten forventes udført i resten af 2023 og 1. kvartal af 2024. Projektet vil herefter blive omfattet af en anlægslov, denne ventes forelagt Folketinget i andet halvår 2024.

Selve anlægsarbejdet forventes at foregå i 2025-2028.

Indkaldelse af ideer og forslag

Miljøkonsekvensrapport for nybyggeri på Slotsholmen i Nyborg

Ideer og forslag

Kan frem til den 16. oktober 2023 sendes til:

mst@mst.dk

eller alternativt til:

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Anfør venligst emnet:

Miljøvurdering af Nybyggeri på Slotsholmen i Nyborg, j.nr. 2023-17389

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk